

El carrer i la plaça de Santa Llúcia

451

Dintre la denominació de carrer de Santa Llúcia s'engloba avui la via que segueix a continuació del carrer de Galligants i acaba als absis de Sant Pere, on abans s'alçava el portal per entrar o sortir del barri del mateix nom. També hi queden inclosos el carrer que comunica amb el de la Rósa i la pujada que acaba en un cul-de-sac vora la muralla. Una reordenació racional del nomenclàtor ciutadà podria diferenciar la plaça —marcada com a plaça de Santa Llúcia en els plànols municipals, però inexistent a l'hora de retolar l'indret— i les restants vies, entre les quals potser caldria reivindicar la pujada de Santa Eulàlia per al cul-de-sac ja esmentat.

El carrer i la plaça de Santa Llúcia, santa venerada a l'església del mateix nom, formen part del sector monumental de la ciutat. Hi sobresurten dos monuments romànics: el monestir benedictí de Sant Pere i la capella de Sant Nicolau, i a hores d'ara hi ha també un restaurant.

EL MONESTIR DE SANT PERE

L'abadia benedictina de Sant Pere de Galligants ja existia a la fi del segle X. El 992 el comte Ramon Borrell vengué el domini i la jurisdicció del raval de Sant Pere al seu abat, la qual fou recuperada el 1.339 per Pere III. El 1.417 l'abadia va ser agregada al monestir de la Grassa i el 1.592 li foren units els cenobis de Sant Miquel de Fluvià i de Sant Miquel de Cruïlles.

El temple actual correspon a la reconstrucció del 1.131. És de tres naus i té un creuer que acaba amb quatre absis, fet que li confereix un aspecte de fortalesa. El campanar, vuitavat, és format per dos pisos amb finestres dobles, ornades amb arcuacions llombardes. A la portada destaquen les columnes estriades i una gran rosassa realitzada pel mestre Pere que n'il·lumina l'interior. El claustre és adossat a la part de migdia i fou bastit a la

fi del segle XII. Es un dels més interessants de Catalunya dins el seu estil. Els capitells ofereixen una gran varietat de motius ornamentals. Amb la desamortització, l'abadia passà a l'Estat, el qual l'any 1.870 hi instal·là oficialment el Museu Provincial, on a part del material arqueològic es reuní una notable col·lecció de pintura moderna i la biblioteca que pertanyia a la Comissió de Monuments.

Actualment les pintures es troben al Museu d'Art del Palau Episcopal, i la biblioteca, als locals del Servei d'Investigacions Arqueològiques de la Diputació. La nau, el sobreclaustre i el mateix claustre acullen ara el Museu Arqueològic, reobert l'any 1.981 per la Diputació i la Generalitat. Hom hi pot contemplar materials de la prehistòria, d'Empúries, arqueologia subaquàtica, epigrafia, mil·lars romans, etc., que li donen un valor molt notable i representatiu de les troballes efectuades a les terres gironines.

Qui vulgui conèixer amb profunditat la història i el monument trobarà molta informació en la monografia del doctor Josep Calzada, editada el 1.983.

En unes dependències annexes al temple s'hi instal·là la caserna de la guàrdia civil, la qual hi romangué fins que es construí el nou quarter a la zona de Montilivi. En aquest edifici destaca la reixa de la porta d'accés. La casa del costat va ser enderrocada als anys setanta per tal d'establir la comunicació amb la plaça dels Jurats, a la qual s'accedeix per un pont sobre el Galligants.

LA CAPELLA DE SANT NICOLAU

És un model d'església funerària que depengué del monestir de Sant Pere. Citada al segle XII, té una sola nau i creuer amb tres absis i un cumbori, amb llanterna, de planta octogonal. Arran de la desamortització de Mendizábal, fou adquirida per Miquel Cat, que en pagà 14.000 rals, i

aviat esdevingué un local industrial. De primer s'hi establí un marxant de cuirs i després va ser convertida en fàbrica de serrar fustes.

Josep Pla ha retratat amb precisió i detall la visió del monument degradat. «Sovint —diu—, considerables embalsams de socs eren estintolats sobre les parets, sobre les meravelloses pedres mil·lenàries. Se sentia el soroll insidiós de les màquines de serrar. Hi passàrem per davant una infinitat de vegades i no poguérem mai veure les proporcions delicioses de la menuda capella, ni la seva gràcia. Tot era ofegat sota els socs estintolats sobre els seus flancs, sobre l'absis, sota el soroll de la maquinària».

L'any 1.936 l'alcalde Tomàs, de la Lliga, pactà amb Josep Ferreres, amo de la serreria i afiliat al mateix partit, la cessió de la capella a l'ajuntament a canvi d'uns terrenys al carrer de Ferran Puig, procedents dels antics baluards. Durant la guerra el sindicat de la fusta no abandonà el recinte, però a partir del 1.940 començà la recuperació que permeté de restablir-hi el culte l'any 1.954. La reconstrucció, discutible, en alguns detalls, l'ha salvada definitivament.

Al costat mateix de la capella hi ha la casa enjardinada del Ferreres, la qual ha donat origen a la saga dels Nadal, germans d'una família nombrosa que dominen en els camps dels negocis, la política i la universitat.

SANTA EULÀLIA SACOSTA

Sembla que l'església més antiga del barri era la de Santa Eulàlia Sacosta, dita després de Santa Llúcia, situada a la costa de Montjuïc i dins el mur defensiu, al final del carreró escalonat acostat a la muralla. Antigament havia estat parròquia i d'ella havia depès l'església de Campdorà. Era d'estil romànic, però va ser reformada al segle XVI. Actualment pertany al recinte propietat de la família Franquet,

propietària del jardí més gran del barri vell, format per tres feixes escalonades i presidit per una torratxa que fou edificada damunt les runes del campanar de l'església. Per a més detalls de l'indret cal veure el llibre de R. Alberch i J. Fabre dedicat als jardins del barri vell.

A la pujada que mena a l'església s'hi establiren al segle XIV les dones públiques. Consta en un document del 1.336 que el rei Pere el Cerimoniós ordenà que, en contra de les pretensions del bisbe de Girona, les dones continuessin en aquest indret perquè el lloc més apropiat per evitar mals majors. La protesta del bisbe es basava, sens dubte, en els escàndols que s'hi produïen i en els quals es trobava relacionada la clerecia.

Una antiga tradició diu que l'Església de Santa Eulàlia havia estat dedicada a Venus en el temps de la dominació romana. La saviesa popular s'equivoca sovint en les precisions, però hi ha un fons de veritat. El temple de Venus degué correspondre a l'època medieval, on es concentraven les dones errades.

En contrast amb aquesta activitat medieval, el lloc és avui molt tranquil i un relleu de santa Llúcia, col·locat sobre la porta del número 16, reporta unes paraules atribuïdes a la santa entorn de la castedat.

Malgrat la importància històrica i artística dels monuments descrits, la plaça de Santa Llúcia s'ha trobat durant molt de temps en un context poc curat i urbanitzat.

El primer toc d'alerta per a l'embelliment de l'indret el donaren, als anys vint, la Comissió de Monuments i la Junta de l'Exposició Universal de Barcelona. Així com a primera base de l'agencament, l'ajuntament, en la sessió de la permanent celebrada el 30 de novembre de 1.928, per tal com Girona seria visitada pels concurrents a l'Exposició del 1.929, s'acordà de «requerir al dueño de la fábrica de aserrar maderas sita en la antigua iglesia de San Nicolás, para

que retire el depósito de dicho material que tiene en la vía pública».

El gener del 1.929 fou la Societat d'Amics del País de Girona la que s'interessà per l'enderrocament de l'edifici ocupat com a caserna de la guàrdia civil, per tal d'ampliar la via i donar una visió adequada a la façana de l'exmonestir benedictí.

Però la millor urbanització de la plaça, dels accessos a Sant Pere de Galligants i al camí de Sant Daniel, es va dur a terme en temps de l'alcalde Ordís, alhora que es restaurava la capella de Sant Nicolau. Aquestes obres, inaugurades pel novembre de 1.958, foren pressupostades en 143.258 pessetes i significaren una revaloració de la plaça com a lloc de pas i de descans. Hi foren col·locades les baranes de ferro i la creu que presideix la zona de jardí, obrada per la família Oliver.

La muralla del portal de Sant Pere que donava accés a la vall de Sant Daniel va ser enderrocada el 1.974 per tal de possibilitar la circulació de camions. Allà mateix hi havia existit la caseta dels burots que imposaven les càrregues fiscals als qui, procedents de Sant Daniel, introduïen productes alimentaris a Girona.

També cal esmentar que les cases números 2 i 3 van rebre els premis que l'ajuntament que presidia Ignasi de Ribot atorgava anualment a la restauració de façanes al barri antic.

J. Clara

Aclariment

La fotografia publicada ahir per error en la plana d'informació de la Volta Ciclista a Catalunya corresponia a l'entrega de trofeus de l'edició de 1984, en què Sean Kelly aconseguí la victòria, i no a l'entrega de trofeus de l'edició del 86, tal i com indicava erròniament el peu de foto corresponent.

NECROLÒGIQUES

RAMON DIESTRO GÓMEZ

Va morir dijous, a Malgrat, a l'edat de 28 anys, Ramon Diestro Gómez. Era natural de Ferrán Caballero (Ciudad Real) i residia al carrer Fluvià, 13, de Malgrat.

Era solter. La missa exequial en sufragi de la seva ànima tindrà lloc avui, a les 11 del matí, a la Parròquia de Malgrat. Que descansi en pau.

TEODORO QUER SOLER

Va morir ahir, a Girona, a l'edat de 69 anys, Teodoro Quer Soler. Era natural de Vilafant i residia al carrer Borrassà, 3, d'aquesta població.

Era casat amb Maria Bosch Palomé i tenia tres fills: Joan, Dolors i Ramon.

La missa exequial en sufragi de la seva ànima tindrà lloc avui, a les 11 del matí, a la Parròquia de Vilafant. Que descansi en pau.

PERE JUANOLA BIRBA

Va morir ahir dijous a Girona, a l'edat de 82 anys, Pere Juanola Birba. Era natural de Roses i residia al carrer Sant Pere Alt, 28, d'aquesta població.

Era casat amb Antònia Cusi Trull i tenia un fill: Miquel. La missa exequial en sufragi de la seva ànima tindrà lloc avui, a les 11 del matí, a la Parròquia de Roses. Que descansi en pau.

RAFAELA BOLUDA ESPLUGUES

Va morir ahir a Girona, a l'edat de 83 anys, Rafaela Boluda Esplugues. Era natural de València i pertanyia a la congregació de l'hospital de Santa Caterina de Girona.

La missa exequial en sufragi de la seva ànima tindrà lloc avui, a 2/4 de 10 del matí, a l'església de Santa Caterina de Girona.

LLUÍS ROS BARROT

Va morir ahir a Girona, a l'edat de 39 anys, Lluís Ros Barrot. Era natural de Girona i residia al carrer Palafrugell, 18, d'aquesta ciutat.

Era casat amb Concepció Bosch Frigola i tenia dos fills: Josep i Martí. La missa exequial en sufragi de la

seva ànima tindrà lloc avui, a les 4 de la tarda, a la parròquia de Sant Fèlix de Girona.

Que descansi en pau.

LUISA GARCÍA MARTOS

Va morir ahir a Campdevànol, a l'edat de 85 anys, Luisa García Martos.

Era natural d'Albox (Almeria) i residia al carrer Trinitat, 7, de Ripoll. Era vídua de Josep Grau i no tenia fills.

La missa exequial en sufragi de la seva ànima tindrà lloc avui, a les 11 del matí, al Monestir de Ripoll. Que descansi en pau.

PREGUEU DÉU EN CARITAT
per l'ànima de

Lluís Ros i Barrot

que morí cristianament a Girona el dia 19 de setembre de 1986 a l'edat de 39 anys.

A.C.S.

La seva esposa, Concepció Bosch i Frigola; fills, Josep i Martí; pares, Martí i Angelina; germana, Maria; germans polítics, nebots i família tota participen a llurs amistats tan sensible pèrdua. La missa exequial en sufragi de la seva ànima se celebrarà avui dissabte dia 20, a les quatre de la tarda, a l'església parroquial de Sant Feliu. Domicili familiar: carrer Palafrugell, 18.

Girona, 20 de setembre de 1986

En recordança de

Jordi Quintana i Collell

A.C.S.

Avui dissabte dia 20, a les 8 de la tarda, se celebrarà una missa en sufragi de la seva ànima a la Parròquia de Vista Alegre.

Girona, 20 de setembre de 1986